

ПЕРСПЕКТИВИ ОТРИМАННЯ БІОГАЗУ ІЗ ЖИРОВМІСНИХ ВІДХОДІВ

Голуб Н.Б., Шинкарчук М.В.

КПІ ім. І. Сікорського, кафедра екобіотехнології та біоенергетики

Козловець О.А.

ТОВ «Енвітек», м. Київ, Україна

Вступ. Виробництво теплової та електричної енергії є основними напрямками реалізації енергетичного потенціалу біомаси та біогазу в Україні. Згідно з проектом Національного плану дій з відновлюваних джерел енергії (ВДЕ), частка енергії споживання з ВДЕ України у 2020 році має становити 11 % [1]. Потенціал енергетичної утилізації біогазу, одержуваного шляхом анаеробного зброджування доступних відходів тваринницьких підприємств (гній свиней та ВРХ, послід із птахофабрик), цукрових заводів (буряковий жом та гичка), пивних заводів (дробина солодова), а також спиртових заводів (барда зернова) становить приблизно 1360 млн. м³ біометану (1,58 млн. т умовного палива), що дозволить виробити близько 10 млн. Гкал теплової енергії в котельнях або 4,9 млн. МВт-год електроенергії і 5,7 млн. Гкал теплової енергії при використанні когенераційних установок [2].

Тому на сьогодні є актуальним питання пошуку сировини для отримання біогазу із високим вмістом метану. Такою сировиною можуть слугувати різні жиромісні відходи, анаеробне зброджування яких дає найбільший вихід біогазу, вміст метану в якому становить 68% (таблиця 1) [3]. Також, утилізація жиромісних відходів шляхом зброджування вирішує ряд екологічних проблем пов'язаних з відсутністю технологій їх переробки та накопичення органічних відходів в навколишньому середовищі.

Таблиця 1 – Вихід біогазу та вміст метану в сировині [3].

Сировина	Вихід біогазу [дм ³ /кг, COP]	Вміст метану [%]
Білки	700	71
Жири	1250	68
Вуглеводи	790	50

Метою роботи було отримання та порівняння біогазу із тваринного жиру різного походження.

Матеріали досліджень. Модельним джерелом сировини для ферментації обрано чистий жир різного тваринного походження (табл. 2). Зброджування жиру проводили у мезофільному режимі при температурі 38 ± 2 °C протягом 25 діб, з перемішуванням, концентрація COP - 10%. Інокулят – з дослідної установки переробки посліду птахів кафедри екобіотехнології та біоенергетики КПІ ім. ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО, об'єм ферментера – 1 дм³, ступінь заповнення 80%. Біогаз збирали у градуваний газгольдер мокрого типу. Визначення сухої речовини визначали за стандартною методикою. Розрахунки проводили у середовищі Microsoft Excel 2010.

Таблиця 2 – Характеристика сировини

№	Сировина	Вміст СР [%]	Період зброджування (доба)
Зразок 1	Жир свинячий	98,1	30
Зразок 2	Жир курячий	99,2	25
Зразок 3	Жир риб'ячий	99,8	25

На рис. 1 наведено добовий вихід біогазу в процесі ферментації жиру. У перші 4 доби відбувається деструкція сировини без виробництва метану. У цей період виділяється тільки CO₂. Починаючи з 5-6 доби вміст метану у біогазі становить 50-70% і досягає максимуму на 7 добу ферментації для зразку 3 та на 9 добу ферментації для зразку 2. Для зразку 1 характерний затяжний процес гідролізу, тому даний зразок потребує більший період зброджування.

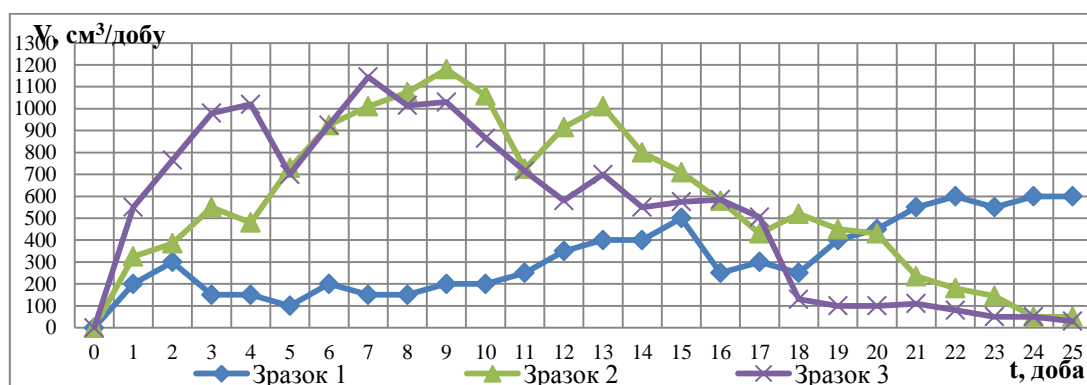
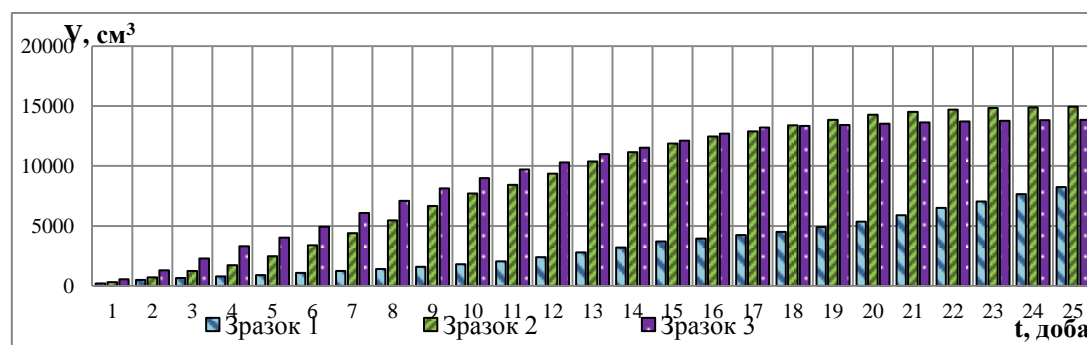

Рисунок 1 – Добовий вихід біогазу (V) в процесі ферментації (t) в залежності від походження сировини: 1 – жир свинячий, 2 – жир курячий, 3 – жир риб'ячий.

Найкраще зброджувався курячий жир, який за 25 діб ферментації показав найбільший вихід біогазу (рис.2). Зразок 3 зброджувався протягом 30 діб та продовжує зброджуватися, однак для порівняння з іншими зразками дані наведено тільки за 25 днів ферментації.

Рисункок 2 – Загальний вихід біогазу (V) в процесі ферментації (t) в залежності від походження сировини: 1 – жир свинячий, 2 – жир курячий, 3 – жир риб'ячий.

Враховуючи отриманні результати, можна стверджувати, що жировмісні відходи можуть слугувати сировиною для отримання біогазу з високим вмістом метану. В реальному виробництві жировмісні сировина містить різні органічні та неорганічні домішки, які можуть як сприяти процесу зброджування, так і інгібувати його. Тому при використанні жировмісних відходів у промисловому виробництві біогазу варто враховувати їхній склад та попередньо проводити ферментацію на лабораторних установках.

Перелік посилань

1. Гелетуха Г.Г. Биоэнергетика в Украине: современное состояние и перспективы развития. Часть 2 / Гелетуха Г.Г., Железная Т.А., Кучерук П.П., Олейник Е.Н., Трибой А.В / Возобновляемая энергетика. Пром. теплотехника, т. 37, №3, 2015. С. 68-69.
2. Гелетуха Г.Г. Перспективы производства электрической энергии из биомассы в Украине / Гелетуха Г.Г., Олейник Е.Н., Железная Т.А. / Аналитическая записка Биоэнергетической ассоциации Украины, №5, 2013. С. 14.
3. Шинкарчук М.В. Перспективи використання відходів шкіряної промисловості для отримання біогазу в Україні / Шинкарчук М.В., Козловець О.А. / Матеріали ХІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Екологія. Людина. Суспільство» (12-13 травня 2016 р., м. Київ). — К.: КПІ ІМ. ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО, 2016. С. 137.